

Systém komplexnej podpory žiakov Hotelovej akadémie v Žiline v súlade s princípmi inkluzívneho vzdelávania a ich osobitostí vo výchove a vzdelávaní

v zmysle platného Zákona NR SR č. 245/2008 o výchove a vzdelávaní
(školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov

Obsah

Článok I.	2
Všeobecné ustanovenia v zmysle platného Zákona NR SR č. 245/2008 Z.z.	2
Článok II.	3
Podporné úrovne žiakov v zmysle § 130 – 131 platného Zákona NR SR č. 245/2008 Z.z.	3
Článok III.	5
Presúvanie žiakov v rámci podporných úrovní v zmysle § 130 – 131 platného Zákona NR SR č. 245/2008 Z.z.	5
Článok IV.	6
Podporné opatrenia poskytované žiakom v rámci podporných úrovní v zmysle § 145a – 145b platného Zákona NR SR č. 245/2008 Z.z.	6
SLOVENSKÝ JAZYK.....	13
MATEMATIKA.....	13
CUDZÍ JAZYK	13
OSTATNÉ PREDMETY	14
A. Psychologické.....	14
VŠEOBECNÉ ODPORÚČANIA.....	14
PORUCHY UČENIA.....	15
ADHD A PROBLÉMOVÉ SPRÁVANIE	16
POMALÉ PSYCHOMOTORICKÉ A PRACOVNÉ TEMPO	18
ŽIACI CHORÍ A ZDRAVOTNE OSLABENÍ	18
NADANIE	19
SOCIÁLNE ZNEVÝHODNENÉ PROSTREDIE	20
B. Špeciálno-pedagogické.....	20
SLOVENSKÝ JAZYK.....	20
MATEMATIKA.....	22
CUDZÍ JAZYK	22
OSTATNÉ PREDMETY	24
PORUCHA AKTIVITY A POZORNOSTI	25
C. Logopedické odporúčania	26

Článok I.

Všeobecné ustanovenia v zmysle platného Zákona NR SR č. 245/2008 Z.z.

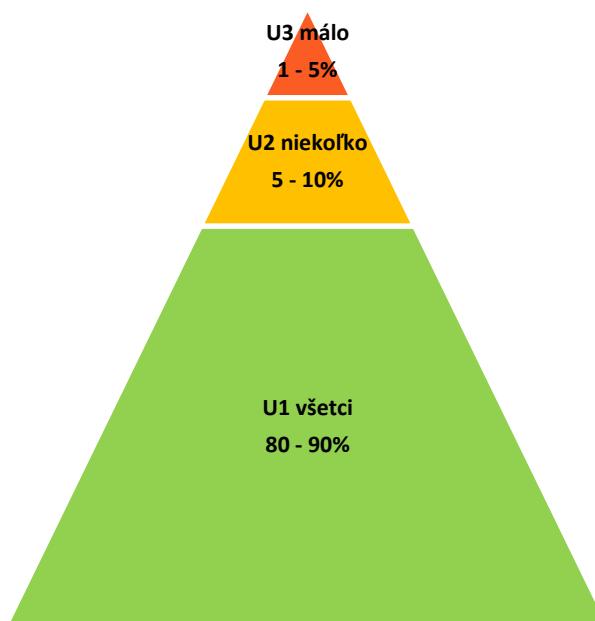
1. Dokument je prílohou tohto ŠkVP Hotelovej akadémie v Žiline, ktorá garantuje v zmysle §2, ods. ag) a ďalších ustanovení v zmysle platného Zákona 245/2008 Z. z. *inkluzívne vzdelávanie ako spoločnú výchovu a vzdelávanie detí, žiakov, alebo účastníkov výchovy a vzdelávania, uskutočňovanú na základe rovnosti príležitostí a rešpektovania ich výchovno-vzdelávacích potrieb a individuálnych osobitostí a podporujúca ich aktívne zapojenie do výchovno-vzdelávacích činností školy.*
2. Vzdelávanie všetkých žiakov ako i žiakov so špecifickými výchovno-vzdelávacími potrebami (ďalej len ŠVVP) podľa § 3, § 7 a § 7a, ods. 5 d) v zmysle platného Zákona 245/2008 Z. z. je realizované plným začlenením v bežnej triede.
3. Na základe § 130 - 131, § 145a – 145b škola vytvára pre žiakov inkluzívne podmienky prostredníctvom poskytnutých podporných opatrení, realizovaných s pomocou pedagogických asistentov, Školského podporného tímu a ďalších dotknutých subjektov, personálu, či kľúčových aktérov (napríklad zákonný zástupca a pod.), ktorí prispievajú k multidisciplinárnej podpore žiakov.
4. Škola na základe rozhodnutia riaditeľa školy poskytuje v zmysle § 84a platného Zákona 138/2019 Z. z. *inkluzívne vzdelávanie s podporou Školského podporného tímu*, ktorého úlohou sú najmä:
 - a) koordinovať rozvoj inkluzívneho vzdelávania,
 - b) zabezpečiť vo výchove a vzdelávaní uplatňovanie používania prístupov a stratégií, ktoré vyplývajú z jednotlivých odborov vedy a techniky,
 - c) spolupracovať so zariadením poradenstva a prevencie a ďalšími subjektmi pri podpore detí, žiakov a ich zákonných zástupcov v oblasti výchovy a vzdelávania,
 - d) poskytovať poradenstvo žiakom a zákonným zástupcom a metodickú podporu pedagogickým zamestnancom,
 - e) podieľať sa na tvorbe školského vzdelávacieho programu.

Členom školského podporného tímu je koordinátor školského podporného tímu, školský špeciálny pedagóg školský psychológ a výchovný poradca . Členmi školského podporného tímu môžu byť aj iní pedagogickí zamestnanci. Zloženie školského podporného tímu upravuje Smernica prerokovaná v pedagogickej rade.

Článok II.
Podporné úrovne žiakov v zmysle § 130 – 131
platného Zákona NR SR č. 245/2008 Z. z.

1. Žiaci sú podporení podľa rozsahu inkluzívnych potrieb nasledovne:
- A. *podporná úroveň 1. stupňa* – všetci žiaci,
 - B. *podporná úroveň 2. stupňa* – žiaci v riziku,
 - C. *podporná úroveň 3. stupňa* – žiaci vyžadujúci komplexnú podporu.

Obrázok č. 1. *Úrovne podpory U1 - U3 v zmysle procesov PBIS a § 131 Zákona NR SR č. 245/2008 Z. z. o vzdelávaní a výchove a o zmene a doplnení niektorých zákonov*

(Zdroj: Upravené podľa Center on Positive Behavioral Interventions and Supports, 2023)

2. Všetci žiaci školy v podpornej úrovni 1. stupňa sú podporení predovšetkým činnosťami vykonávanými pedagogickými zamestnancami, odbornými zamestnancami školy a členmi školského podporného tímu v rámci hlavnej výchovno-vzdelávacej činnosti. Činnosti podpornej úrovne prvého stupňa zahŕňajú najmä:
- a) pedagogickú diagnostiku,
 - b) pedagogickú intervenciu,
 - c) výchovné poradenstvo,
 - d) kariérové poradenstvo,
 - e) rozvoj inkluzívneho vzdelávania,
 - f) prevenciu.

V zmysle § 145a Zákona NR SR č. 245/2008 Z. z. sú všetkým žiakom školy v tejto úrovni v plnom rozsahu poskytované dostupné podporné opatrenia podľa rozsahu identifikovaných inkluzívnych potrieb.

V zmysle §145b Zákona NR SR č. 245/2008 Z. z. je identifikácia inkluzívnych potrieb realizovaná zamestnancami školy alebo poradenským pracoviskom, prípadne iným subjektom, v zmysle tohto zákona.

Úspešnosť činností v tejto úrovni je dosahovaná implementáciou procesov PBIS¹ a mala by zabezpečiť podporu minimálne 80 – 90% žiakom školy.

3. Žiaci v riziku v podpornej úrovni 2. stupňa – sú žiaci s inkluzívnymi potrebami, ktoré vyžadujú intenzívnejšiu podporu ako na podpornej úrovni 1.. Najčastejšie ide o: žiakov z cudzojazyčného prostredia, ktorých prvým jazykom nie je slovenčina, žiakov v diagnostickom procese s problémami v učení, v správaní, žiakov v „hraničnom“ intelektovom pásme, žiakov s aktuálnymi osobnými problémami (rozvod, úmrtie v rodine, šikanovanie, CAN syndróm, neúplná rodina a pod.), žiakov zo sociálne-znevýhodneného prostredia, žiakov so psychickými problémami krátkodobého a dlhodobého charakteru (seba poškodzovanie, užívanie návykových látok ...), žiakov so zdravotnými problémami či znevýhodnením (často chorí, zdravotne oslabení), žiakov s väčším počtom neospravedlnených hodín (nad 10), žiakov s nedostatočným prospechom (priemer nad 4), žiakov s nadaním a pod.

Títo žiaci sú podporení predovšetkým skupinovými činnosťami vykonávanými školským špeciálnym pedagógom a odbornými zamestnancami školy, prípadne ďalšími členmi ŠPT v spolupráci s centrom poradenstva a prevencie. Činnosti podpornej úrovne druhého stupňa zahŕňajú najmä:

- a) orientačnú diagnostiku,
- b) prevenciu,
- c) poradenstvo,
- d) intervenciu,
- e) krízovú intervenciu,
- f) terapiu,
- g) reedukáciu,
- h) metodickú podporu a poradenstvo pedagogickým zamestnancom, odborným zamestnancom a zákonným zástupcom alebo zástupcom zariadenia².

V zmysle § 145a Zákona NR SR č. 245/2008 Z. z. sú všetkým žiakom v riziku v tejto úrovni v plnom rozsahu poskytované dostupné podporné opatrenia podľa rozsahu identifikovaných inkluzívnych potrieb.

V zmysle § 145b Zákona NR SR č. 245/2008 Z. z. je identifikácia inkluzívnych potrieb realizovaná zamestnancami školy alebo poradenským pracoviskom, prípadne iným subjektom, v zmysle tohto zákona.

Úspešnosť činností v tejto úrovni je dosahovaná implementáciou procesov PBIS a mala by zabezpečiť podporu minimálne 5 – 10% žiakom v riziku.

4. Žiaci vyžadujúci komplexnú podporu v podpornej úrovni 3. stupňa – sú žiaci s inkluzívnymi potrebami, ktoré vyžadujú individualizovanú komplexnú podporu širšieho multidisciplinárneho tímu ako na podpornej úrovni 2.. Najčastejšie ide o: žiakov v diagnostickom procese s problémami v učení, v správaní, žiakov v „hraničnom“ intelektovom pásme, žiakov s aktuálnymi osobnými problémami (rozvod, úmrtie v rodine, šikanovanie, CAN syndróm, neúplná rodina a pod.), žiakov zo sociálne-znevýhodneného

¹ <https://www.societyforall.cz/knihovna?topic=PBIS>

² Zariadenia dotknuté a definované príslušným zákonom.

prostredia, žiakov so psychickými problémami krátkodobého a dlhodobého charakteru (seba poškodzovanie, užívanie návykových látok ...), žiakov so zdravotnými problémami či znevýhodnením (často chorí, zdravotne oslabení), žiakov s väčším počtom neospravedlnených hodín (nad 10), žiakov s nedostatočným prospechom (priemer nad 4), žiakov s nadaním a pod.

Títo žiaci sú podporení:

- A. v škole predovšetkým činnosťami vykonávanými odborným zamestnancom centra poradenstva a prevencie. Činnosti podpornej úrovne tretieho stupňa zahŕňajú najmä:
- a) základnú diagnostiku, čiastkovú diagnostiku alebo komplexnú diagnostiku,
 - b) poradenstvo,
 - c) prevenciu,
 - d) intervenciu,
 - e) krízovú intervenciu,
 - f) terapiu,
 - g) rehabilitáciu a reedukáciu,
 - h) metodickú činnosť a supervíznu činnosť pre školský podporný tím, pedagogických zamestnancov, odborných zamestnancov a zákonných zástupcov alebo zástupcov zariadenia.
- B. v poradenskom zariadení činnosťami vykonávanými odborným zamestnancom centra poradenstva a prevencie. Činnosti podpornej úrovne tretieho stupňa sa tak môžu u žiakov v podpornej úrovni 3. stupňa dopĺňať o činnosti štvrtého a piateho stupňa v zmysle § 131 ods. 5) a 6) Zákona NR SR č. 245/2008 Z. z..

V zmysle § 145a Zákona NR SR č. 245/2008 Z. z. sú všetkým žiakom v komplexnej podpore v plnom rozsahu poskytované dostupné podporné opatrenia podľa rozsahu identifikovaných inkluzívnych potrieb.

V zmysle § 145b Zákona NR SR č. 245/2008 Z. z. je identifikácia inkluzívnych potrieb realizovaná zamestnancami školy alebo poradenským pracoviskom, prípadne iným subjektom, v zmysle tohto zákona.

Úspešnosť činností v tejto úrovni je dosahovaná implementáciou procesov PBIS³ a mala by zabezpečiť podporu minimálne 1 – 5% žiakom v komplexnej podpore.

Článok III.

Presúvanie žiakov v rámci podporných úrovní v zmysle § 130 – 131 platného Zákona NR SR č. 245/2008 Z. z.

1. Žiaci sú presúvaní v podporných úrovniach podľa rozsahu inkluzívnych potrieb nasledovne:
 - A. z podpornej úrovne 1. stupňa – do podpornej úrovne 2. na základe dôkladného a pravidelného vyhodnotenia úspešnosti činností a podporných opatrení zrealizovaných v podpornej úrovni 1. stupňa aktérmi, ktorí podporu zrealizovali,
 - B. z podpornej úrovne 2. stupňa – do podpornej úrovne 3. na základe dôkladného

³ <https://www.societyforall.cz/knihovna?topic=PBIS>

- a pravidelného vyhodnotenia úspešnosti činností a podporných opatrení zrealizovaných v podpornej úrovni 2. stupňa aktérmi, ktorí podporu zrealizovali,
- C. z podpornej úrovne 3. stupňa – do podpornej úrovne 4 a 5. na základe dôkladného a pravidelného vyhodnotenia úspešnosti činností a podporných opatrení zrealizovaných v podpornej úrovni 3. stupňa aktérmi, ktorí podporu zrealizovali.
2. Dôsledné a pravidelné vyhodnocovanie úspešnosti činností a podporných opatrení zrealizovaných v podpornej úrovni je tímový proces, ktorý sa realizuje na princípoch multidisciplinárnej spolupráce⁴ a minimálne 2krát ročne, a to vždy pred klasifikačnou poradou k polročnému hodnoteniu.

K jeho merateľnosti sú využívané hodnotiace nástroje, ktoré spĺňajú základné kritériá merania kvality (štandardy) inkluzívneho vzdelávania.

Nástroje sú dostupné všetkým aktérom podpory na presne určenom cloudovom úložisku školy.

Článok IV.

Podporné opatrenia poskytované žiakom v rámci podporných úrovní v zmysle § 145a – 145b platného Zákona NR SR č. 245/2008 Z. z.

1. Každý žiak školy má nárok na priznané podporné opatrenia v zmysle § 145a – 145b platného Zákona NR SR č. 245/2008 Z. z..
2. Podporným opatrením je opatrenie poskytované školou alebo školským zariadením potrebné na to, aby sa žiak mohol plnohodnotne zapájať do výchovy a vzdelávania a rozvíjať svoje vedomosti, zručnosti a schopnosti.
3. Podpornými opatreniami sú:
 - a) poskytovanie výchovy a vzdelávania na základe úpravy cieľov, metód, foriem a prístupov vo výchove a vzdelávaní; poskytovanie zabezpečuje škola, školské výchovno-vzdelávacie zariadenie alebo špeciálne výchovné zariadenia,
 - b) poskytovanie výchovy a vzdelávania na základe úpravy obsahu výchovy a vzdelávania a hodnotenia výsledkov dosiahnutých žiakmi vo výchove a vzdelávaní; poskytovanie zabezpečuje škola, školské výchovno-vzdelávacie zariadenie alebo špeciálne výchovné zariadenia,
 - c) zabezpečenie činností na rozvoj pohybovej schopnosti, zmyslového vnímania, komunikačnej schopnosti, kognitívnej schopnosti, sociálno-komunikačných zručností, emocionality a sebaobsluhy; poskytovanie zabezpečuje materská škola, materská škola pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, základná škola, základná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, stredná škola, stredná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami alebo špeciálne výchovné zariadenie,
 - d) činnosť na podporu dosahovania školskej spôsobilosti; poskytovanie zabezpečuje materská škola, materská škola pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, zariadenie poradenstva a prevencie alebo liečebno-výchovné sanatórium,
 - e) zabezpečenie poskytovania kurzu vyučovacieho jazyka školy alebo inej podpory pri osvojovaní si vyučovacieho jazyka školy; poskytovanie zabezpečuje materská škola,

⁴ <https://vudpap.sk/multidisciplinarny-pristup/>

- materská škola pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, základná škola, základná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, stredná škola, stredná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami okrem bilingválneho vzdelávania alebo špeciálne výchovné zariadenie,
- f) zabezpečenie doučovania⁵ alebo cieleného učenia na dosiahnutie najvyššieho individuálneho kognitívneho potenciálu dieťaťa alebo žiaka; poskytovanie zabezpečuje materská škola, materská škola pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, základná škola, základná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, stredná škola, stredná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami alebo špeciálne výchovné zariadenie,
- g) skvalitnenie podmienok výchovy a vzdelávania žiakov zo sociálne znevýhodneného prostredia; poskytovanie zabezpečuje škola alebo školské zariadenie,
- h) zabezpečenie vzdelávania sa vo vyučovacom predmete alebo vo vzdelávacej oblasti vo vyššom ročníku; poskytovanie zabezpečuje základná škola, základná škola pre žiakov s nadaním, stredná škola alebo stredná škola pre žiakov s nadaním,
- i) zabezpečenie osobitných foriem komunikácie dieťaťa so zdravotným postihnutím alebo žiaka so zdravotným postihnutím so školou alebo so školským zariadením; poskytovanie zabezpečuje škola alebo školské zariadenie,
- j) činnosť na podporu sociálneho zaradenia; poskytovanie zabezpečuje škola alebo školské zariadenie,
- k) činnosť na podporu predchádzania ukončenia školskej dochádzky v nižšom ako poslednom ročníku základnej školy alebo strednej školy; poskytovanie zabezpečuje základná škola, základná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, stredná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, zariadenie poradenstva a prevencie alebo špeciálne výchovné zariadenie,
- l) špecializované kariérové poradenstvo; poskytnutie zabezpečuje základná škola, základná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, stredná škola, stredná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami alebo zariadenie poradenstva a prevencie,
- m) zabezpečenie pôsobenia pedagogického asistenta⁶ v triede; poskytovanie zabezpečuje materská škola, materská škola pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, základná škola, základná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, stredná škola, stredná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami alebo špeciálne výchovné zariadenie,
- n) poskytovanie zdravotnej starostlivosti; poskytovanie zabezpečuje materská škola, materská škola pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, základná škola, základná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, stredná škola, stredná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami alebo špeciálne výchovné zariadenie,

⁵ Doučovanie v tejto škole je realizované vždy s osobou, ktorú chce žiak, ktorý toto podporné opatrenie využíva.

Doučovanie realizujú tieto osoby:

- ✓ predmetový učiteľ,
- ✓ učiteľ s rovnakou aprobáciou,
- ✓ ďalší PZ školy,
- ✓ prípadne iná osoba, mimo školy, ktorú si zabezpečuje žiak.

Doučovanie sa realizuje vždy po vzájomnej dohode so žiakom a doučovateľom v čase:

- ✓ po vyučovacom procese
- ✓ výnimočne počas vyučovacieho procesu, ak to nezasahuje do rozvrhu doučovaného ani doučovateľa

⁶ Pedagogická asistencia je realizovaná podľa profesijného štandardu a metodík k inkluzívnej podpore žiakov podľa podporných opatrení <https://www.inkluzie.upol.cz/portal/vystupy/>

- o) zabezpečenie sebaobslužných úkonov podľa osobitného predpisu^{80c)} v čase výchovno-vzdelávacieho procesu; poskytovanie zabezpečuje škola alebo školské zariadenie,
- p) poskytnutie špeciálnych edukačných publikácií a kompenzačných pomôcok; poskytovanie zabezpečuje materská škola, materská škola pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, základná škola, základná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, stredná škola, stredná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami alebo špeciálne výchovné zariadenie,
- q) zabezpečenie úpravy priestorov školy určených na podporu vnímania a nadobúdanie zručností; poskytovanie zabezpečuje škola alebo špeciálne výchovné zariadenie,
- r) odstraňovanie fyzických bariér v priestoroch školy alebo školského zariadenia a organizačných bariér pri výchove a vzdelávaní; poskytovanie zabezpečuje škola alebo školské zariadenie,
- s) zabezpečenie diétného stravovania; poskytnutie zabezpečuje zariadenie školského stravovania,
- t) prevencia na podporu fyzického zdravia, duševného zdravia a prevencia výskytu rizikového správania; poskytovanie zabezpečuje škola alebo školské zariadenie,
- u) krízová intervencia; poskytovanie zabezpečuje materská škola, materská škola pre deti so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, základná škola, základná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, stredná škola, stredná škola pre žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, centrum poradenstva a prevencie alebo špeciálne výchovné zariadenia.

4. Poskytovanie podporných opatrení v škole prebieha:

A. vo všeobecnej rovine (univerzálne riadenie inkluzívneho vzdelávania a prevencie):

- Zjednotením hodnotovej a interakčnej orientácie pedagogického zboru s rodičmi a žiakmi v napĺňaní inkluzívnych potrieb podľa procesov Indexu inklúzie a PBIS;
- Tvorbou inkluzívnej infraštruktúry v priestoroch školy podľa metodiky Novigado a dostupnosťou kompenzačných pomôcok v zmysle Zoznamu kategorizovaných zdravotníckych pomôcok⁷ a Zoznamu vzdelávacích pomôcok⁸.
- Realizáciou odborných činností, ktoré limitujú segregáciu, stigmatizáciu a garantujú zákonom nárokovateľnú minimálnu kvalitu inkluzívnej podpory v zmysle platných profesijných, výkonových a obsahových štandardov a dostupnosti podporných opatrení vo výchovno-vzdelávacom procese v zmysle platného Zákona NR SR č. 245/2008 Z. z..
- Inováciou didaktických prístupov v oblasti hodnotenia a klasifikácie, výučbových metód, foriem a cieľov podľa Modernej metodiky (Čapek), Indície (Burjan) a iné.
- Autoevalváciou inkluzívnych procesov prostredníctvom odporúčaných nástrojov sebahodnotenia – nástroje VUDPaP, ŠŠI, NIVAM a pod.

B. v špecifickej rovine (riadenie inkluzívneho vzdelávania podľa osobitostí a požiadaviek žiakov v jednotlivých predmetoch):

a) Pedagogickou diagnostikou vo všetkých predmetoch

Ak učiteľ pri bežnej pedagogickej práci zistí, že žiak nenapĺňa očakávané vzdelávacie výstupy alebo ich naopak napĺňa nad očakávania, začne proces identifikácie potrieb

⁷ Podľa predpisu lekára <https://www.health.gov.sk/?zoznam-kategorizovanych-zdravotnickych-pomocok>

⁸ Podľa ŠŠI: https://www.szstpdetva.sk/subory/dokumenty/legislativa/kompenzacne_pomocky.pdf; Podľa UK: <https://cezap.sk/publikacie/kompenzacne-pomocky-a-asistencne-technologie-pre-studentov-so-zdravotnym-postihnutim/>; Podľa KU: <https://www.ku.sk/studium-na-katolickej-univerzite/student/poradenske-centrum/sluzby-poradenskeho-centra/sluzby-studentom-so-specifickymi-potrebami-18360/navody-na-pouzivanie-specialnych-pomocok/#01>

(pedagogická diagnostika⁹) a návrhu prípadnej podpory. Pokiaľ nie je triednym učiteľom žiaka, triedneho učiteľa kontaktuje a o situácii ho informuje. Následne je vhodné zvolať stretnutie osôb zúčastňujúcich sa výchovno-vzdelávacieho procesu, ideálne za prítomnosti žiaka, pedagógov, ktorí žiaka vyučujú, zákonného zástupcu, člena ŠPT a riaditeľa školy, ktorý o prípadnom podpornom opatrení rozhoduje. Návrh na stretnutie môže podať ktokoľvek z vyššie uvedených. Je vhodné viesť žiakov k tomu, aby dokázali rozpoznať svoje potreby a o prípadnú podporu si požiadali sami.

Cieľom tohto stretnutia je snaha o identifikáciu možnej príčiny vzdelávacích ťažkostí alebo v prípade nadaného žiaka oblastí, v ktorých dosahuje mimoriadne výsledky. Nasledujú návrhy na podporné opatrenia a ich korelácie s možnosťami školy. V prípade indikácií, pre ktoré je vhodným podporným opatrením pedagogická intervencia¹⁰, je komunikovaný súbor opatrení¹¹, ktorý by mohol viesť ku kompenzácii vzdelávacích ťažkostí, prípadne k ďalšiemu rozvoju oblastí, v ktorých žiak dosahuje vynikajúce výsledky. Tento návrh môže škola spracovať do **plánu pedagogickej podpory pod názvom „portfólio inkluzívnej podpory“**¹² alebo iného obdobného interného dokumentu. Forma a rozsah tohto dokumentu sú flexibilne stanovené podľa potrieb školy a dokument vychádza z legislatívy a školskej praxe. V prípade, že sa vyššie uvedené stretnutia zákonný zástupca nezúčastňuje, škola ho informuje o prijatých opatreniach.

b) Pedagogickou intervenciou¹³ vo všetkých predmetoch

⁹ Na diagnostiku sú využívané batérie diagnostických nástrojov, dostupné všetkým učiteľom školy, zväčša ide o metódy:

- ✓ dotazníky (*podľa podporných opatrení*)
- ✓ pozorovanie
- ✓ rozhovor
- ✓ aktívne počúvanie
- ✓ práca v skupinách

Informácie z pedagogickej diagnostiky sú spracované pedagogickým zamestnancom, ktorý ich inicioval a výsledky postúpené členom ŠPT.

¹⁰ Viď ďalej

¹¹ Viď ďalej

¹² Portfólio inkluzívnej podpory žiaka (nahrádza svojou štruktúrou IVVP v rámci rozvoja inkluzívneho vzdelávania u daného žiaka/triedy) kde budú do príloh zahrnuté:

- ✓ odkaz na prílohu v ŠKvP, ktorá zohľadňuje inklúziu nielen žiakov so ŠVVP v zmysle §2 zákona 245/2008
- ✓ záznamy z poskytnutej pedagogickej diagnostiky žiaka/triedy
- ✓ záznamy z poskytnutých pedagogických intervencií
- ✓ záznamy z poskytnutého výchovného poradenstva
- ✓ záznamy z poskytnutého kariérového poradenstva
- ✓ záznamy o poskytnutí podporných opatrení v zmysle Katalógu MŠVVaŠ SR
- ✓ záznamy z odborných činností v zmysle obsahových a výkonových štandardov u žiaka/triedy
- ✓ návrh na vzdelávanie žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami
- ✓ správa z diagnostického vyšetrenia žiaka so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, ak nie je súčasťou návrhu
- ✓ záznamy iných subjektov multidisciplinárnej podpory žiaka, ktoré vstupujú do jeho inkluzívnej podpory (napr.: SPODaSK UPSVaR, PZ, zariadenia sociálnych služieb, zdravotnícke zariadenie a pod.).

¹³ V rámci pedagogickej intervencie sú zhromažďované zväčša i tieto záznamy z/zo:

- ✓ stretnutia so ZZ
- ✓ stretnutia so žiakom
- ✓ konzultácií telefonických, osobných
- ✓ konzultácií s predmetovými učiteľmi
- ✓ s členmi ŠPT
- ✓ s triedou

Nasledujúce príklady indikácií a možných čiastkových opatrení sa môžu vzťahovať ku všetkým žiakom, nielen so ŠVVP.

Príklady indikácií, pre ktoré je pedagogická intervencia vhodná:

- zdravotné obmedzenia,
- dlhšia choroba,
- nezvládnutie dištančnej výučby,
- nedostatočné výsledky v dosahovaní očakávaných výstupov,
- málo podnetné rodinné prostredie,
- nedostatočná vnútorná motivácia žiaka,
- striedanie škôl napr. striedavej starostlivosti,
- málo podnetné sociokultúrne zázemie,
- nefunkčné sociálne vzťahy v triede,
- možná obeť šikanovania,
- nesamostatnosť pri plnení úloh ako pri výučbe, tak v domácom prostredí,
- nesamostatnosť pri využívaní učebných zdrojov či technológií,
- úzkosť, stres napríklad z dôvodu tlaku okolia na výkon,
- čiastkové oslabenie v niektorých oblastiach v dôsledku nadania v oblastiach iných,
- potreba rozvoja nadania,
- výrazný záujem o určitú vzdelávaciu oblasť,
- znalosti z určitej vzdelávacej oblasti nad rámec školského kurikula,
- vynikajúce výsledky v dosahovaní očakávaných výstupov,
- žiak sa intenzívne venuje určitému odboru aj v záujmových aktivitách a iné..

Možné čiastkové opatrenia, ktoré možno zahrnúť do pedagogickej intervencie:

- úprava pedagogických stratégií (metód a foriem),
- zrozumiteľnejšia a reálnejšia formulácia vzdelávacích cieľov,
- úprava spôsobu zadávania učebných úloh,
- úprava spôsobu zadávania úloh určených na hodnotenie,
- vysvetlenie hodnotenia a vzťahu medzi učebnými aktivitami a hodnotením,
- výroba či nákup a používanie jednoduchých podporných učebných pomôcok/ pracovných listov či zošitov
- príprava zadania pre doučovanie, domácu prípravu a domáce precvičovanie,
- podpora vytvárania návykov a postupov súvisiacich s domácou prípravou,
- cieleňá individualizácia priamo vo vyučovaní,
- individuálna pomoc s plnením úloh,
- cieleňá rozvíjanie kľúčových kompetencií na učenie a riešenie problémov,
- intenzívnejšia práca so zručnosťami žiaka získanými mimo školy (napr. v neformálnom vzdelávaní, pri voľnočasových aktivitách alebo získavaním funkčných zručností od rodičov či starých rodičov – napr. remeslo, chovateľstvo, umelecká činnosť a pod..),
- príprava podnetných študijných úloh,
- zavádzanie učebných tém do kontextov a širších súvislostí zo života žiaka,
- zaradovanie rozširujúceho učiva,

-
- ✓ motivačných rozhovorov
 - ✓ formatívneho hodnotenia
 - ✓ prednášok a tematických besied
 - ✓ multisenzorické metódy a formy vyučovania

- príprava komplexnejších úloh pre nadaných,
- pomoc s vyhľadávaním ďalších učebných zdrojov,
- práca s obtiažnosťou a jej zvyšovaním do úrovne, ktorú žiak zvládne,
- ďalšie činnosti rozvíjajúce nadanie, prípadne kompenzujúce oslabené oblasti tak, aby v nich žiak dosiahol aspoň minimálne úrovne stanovených cieľov,
- využívanie rôznorodých učebných materiálov, podpora častej sebareflexie atď.

V prípade indikácií pre aplikáciu pedagogickej intervencie je možné túto intervenciu začať prakticky okamžite. Nie je teda nutné absolvovať štandardný postup pre vyšetrenie v poradenskom zariadení (CPP a ŠCPP).

Pedagogickú intervenciu môže viesť pedagóg – učiteľ, pedagogický asistent, člen ŠPT vo vzťahu k obsahu a cieľu intervencie a súvisiaceho podporného opatrenia. **O začatí realizácie pedagogickej intervencie rozhoduje riaditeľ školy uznaním dotknutých podporných opatrení** v zmysle platného Zákona NR SR č. 245/2008 Z. Z..

V prípade, že indikáciou vzdelávacích ťažkostí sú napr. doteraz neindikované zdravotné znevýhodnenie, podozrenie na závažné vývinové poruchy učenia a správania alebo kombinácia viacerých týchto znevýhodnení, odporúča škola zákonnému zástupcovi presun žiaka do vyššej podpornej úrovne. Rovnako ako doteraz do doby, než škola dostane odporúčanie od aktérov z vyššej úrovne, poskytuje žiakovi podporné opatrenia prvého, prípadne druhého stupňa.

Je vhodné, aby dochádzalo k priebežnému vyhodnocovaniu efektivity, úspešnosti pedagogickej intervencie a prípadnej úprave podporných opatrení. **Celkové vyhodnotenie vykoná škola najdlhšie do 3 mesiacov, ideálne vždy do najbližšej klasifikácie v rámci daného vzdelávacieho štvrťroka.**

Pri tomto celkovom vyhodnotení, do ktorého je vhodné zapojiť všetkých zúčastnených, je navrhnutý ďalší postup. V ideálnom prípade pri odstránení príčin či kompenzácií ťažkostí je možné pedagogickú intervenciu ukončiť. Ak problémy pretrvávajú, treba vyhodnotiť, či prijaté opatrenia prinášajú postupné zlepšenie a má zmysel v nich pokračovať aj v nasledujúcom období, alebo či efektívne nie sú a je potrebné žiakovi odporučiť vyšetrenie v poradenskom zariadení.

Pedagogickú intervenciu je možné poskytnúť žiakovi predovšetkým skupinovo (zaradiť ho do skupiny žiakov, kde už PI prebieha (skupinová PI)) a následne i samostatne (individuálne PI).

Pedagogická intervencia je realizovaná prevažne v rámci priamej činnosti pedagogického zamestnanca.

Pokiaľ ide o konkrétne **pracovnoprávne riešenie pedagogickej intervencie**, jej zabezpečenie pedagogickým pracovníkom je garantované v jeho pracovnom pomere (či už na kratší ako stanovený pracovný čas alebo na stanovený pracovný čas podľa Zákonníka práce), ktorého pracovná náplň obsahuje:

- a) výkon priamej pedagogickej činnosti (priame vyučovacie, priame výchovné, priame špeciálne - pedagogické alebo priamej pedagogicko-psychologickej činnosti, v rámci ktorej pedagogický pracovník priamo pôsobí na vzdelávaného, či už individuálne alebo skupinovo).

- b) výkon nepriamej činnosti - činnosťami súvisiacimi s priamou pedagogickou činnosťou sú napríklad príprava na priamu pedagogickú činnosť, príprava učebných pomôcok, hodnotenie písomných, grafických a iných prác žiakov a ďalej práce, ktoré vyplývajú z organizácie vzdelávania a výchovy v školách a školských zariadeniach, napríklad výkon dohľadu nad deťmi či neplnoletými žiakmi.

V nadväznosti na informácie uvedené v tejto časti je zrejmé, že pedagogická intervencia bude mať z prevažnej časti charakter priamej pedagogickej činnosti pedagogického pracovníka (priama individuálna či skupinová práca so žiakmi)¹⁴.

c) Výchovným poradenstvom¹⁵

- d) Kariérovou výchovou a poradenstvom¹⁶: v zmysle platných štandardov (výkonových, obsahových).
- e) Orientačnou diagnostikou: v zmysle platných štandardov (výkonových, obsahových).
- f) Poradenstvom (špeciálno-pedagogickým a/alebo psychologickým, a iným): v zmysle platných štandardov (výkonových, obsahových).
- g) Intervenciou: v zmysle platných štandardov (výkonových, obsahových).
- h) Krízovou intervenciou: v zmysle platných štandardov (výkonových, obsahových).

¹⁴ https://cloud.inkluzivniskola.cz/sites/default/files/uploaded/msmt_mp_pedagogicka_intervence_14_1_2021.pdf

¹⁵ V rámci výchovného poradenstva sú zhromažďované zväčša i tieto záznamy zo:

- ✓ stretnutia so ZZ
- ✓ stretnutia so žiakom
- ✓ konzultácie telefonické, osobné
- ✓ konzultácie s predmetovými učiteľmi
- ✓ s členmi ŠPT
- ✓ s triedou

¹⁶ V rámci kariérovej výchovy a poradenstva sú zhromažďované zväčša i tieto záznamy z/zo:

A. k uchádzačom o štúdium na škole

- ✓ dňa otvorených dverí
- ✓ prezentácií školy na burze práce
- ✓ prezentácií školy na základnej škole

B. k aktuálnym žiakom školy

- ✓ KV je súčasťou ŠkVP v predmetoch výchova k podnikaniu, základy podnikateľského myslenia, prax,
- ✓ Rozvoj mäkkých zručností v predmetoch sociálna komunikácia, spoločenská komunikácia, psychológia a spoločenská výchova, psychológia trhu a práce, základy úspešnej komunikácie, občianska náuka, etická výchova, náboženská výchova
- ✓ kurzov, školení, exkurzií
- ✓ zahraničných stáží cez Erasmus+
- ✓ konzultácií osobných, telefonických
- ✓ konzultácií individuálnych, skupinových
- ✓ konzultácií s členmi ŠPT, predmetovými učiteľmi
- ✓ spolupráce s CPP, ŠCPP a ďalšími subjektmi

C. ku končiacim žiakom školy

- ✓ všetkých vyššie
- ✓ veľtrhov vysokých škôl
- ✓ informovaní pracovníkom ÚPSVaRu o legislatíve - ako postupovať po ukončení štúdia

i) Terapiou: v zmysle platných štandardov (výkonových, obsahových).

j) Reedukáciou: v zmysle platných štandardov (výkonových, obsahových).

k) Metodickou podporou a poradenstvom pedagogickým zamestnancom, odborným zamestnancom a zákonným zástupcom alebo zástupcom zariadenia: minimálne 4krát ročne.

5. Základné špeciálno-pedagogické odporúčania pre pedagógov pri práci so žiakmi v riziku je vhodné po stretnutí zapojených účastníkov do podpory žiaka zaznamenať v tlačive (*vid'. príloha Záznam z konzultačného stretnutia č.1 - Odporúčania pre prácu so žiakom v riziku*), ktoré multidisciplinárny tím preferuje. Zároveň je nutné dodržiavať poskytovanie podpory z nižšieho stupňa.

SLOVENSKÝ JAZYK

- HODNOTENIE: formatívne a sumatívne v pomere 4:1.
- Uprednostňovať preverovanie vedomostí podľa preferencií žiaka. Ústna alebo písomná forma odpovede;
- PEDAGOGICKÁ INTERVENCIA:
 - Vhodná je tiež forma doplňovačiek, testov s voľbou správnych odpovedí;
 - Pri písaní poznámok dovoliť žiakovi písať si len hlavné body, rešpektovať osobné pracovné tempo žiaka;
 - Na hodinách slohu hodnotiť obsahovú stránku, nie gramatickú;
 - Pri písaní diktátu voliť pomalšie tempo diktovania;
 - Možnosť doplňovacích cvičení namiesto diktátov na overenie znalosti pravopisných pravidiel;
 - Diktáty nehodnotiť známku horšou ako 3, vyčíslieť percentuálne počet chýb alebo sledovaných javov;
 - Písať diktát formou doplňovačky, hodnotiť podľa klasickej stupnice;
 - Prispôbiť počet úloh pri preverovaní vedomostí, alebo predĺžiť čas;
 - Rešpektovať tempo písania. Rešpektovať, ak žiak nechce byť vyvolaný na hlasné a dlhé čítanie pred triedou.

MATEMATIKA

- HODNOTENIE: formatívne a sumatívne v pomere 4:1.
- Uprednostňovať preverovanie vedomostí podľa preferencií žiaka. Ústna alebo písomná forma odpovede;
- PEDAGOGICKÁ INTERVENCIA:
 - Vytvárať žiakovi (s pomocou pedagogického asistenta) na kartičkách vzory na riešenie jednotlivých algoritmov, na ktorých bude mať rozkrokovanie jednotlivé matematické postupy a naučiť žiaka pracovať s nimi;
 - Tolerovať pomalšie tempo;
 - V numerických úlohách používať jeden spôsob vypočítania, ktorý žiakovi vyhovuje, dovoliť používanie kalkulačky, tabuľku násobkov, premeny jednotiek... (ideálne, ak si žiak vyrobí svoj vlastný „vzorkovník“ z matematiky, ale i z jazykov);

CUDZÍ JAZYK

- HODNOTENIE: formatívne a sumatívne v pomere 4:1.

- Uprednostňovať preverovanie vedomostí podľa preferencií žiaka. Ústna alebo písomná forma odpovede;
- PEDAGOGICKÁ INTERVENCIA:
 - Nie je vhodné vysvetľovať viac gramatických javov, pravidiel naraz – napr. jedno modálne sloveso, precvičiť a dotrénovať vo väzbách a postupne ďalšie;
 - Preferovať verbálne osvojenie učenia sa učiva, písomnú formu ponechať ako vedľajšiu;
 - Skúšanie naučených slovíčok písomnou formou zvážiť, chyby v zápise tolerovať, ak sú foneticky správne zapísané;
 - Nežiadať od žiaka doslovné preklady;
 - Žiadať od žiaka osvojenie a používanie gramatických pravidiel;
 - Nedávať čítať dlhé a náročné texty;
 - Odpovedať na základe otázok – pri reprodukcii súvislého textu využívať podporné otázky, resp. vypracovať pre žiaka štruktúrovanú osnovu.

OSTATNÉ PREDMETY

- HODNOTENIE: formatívne a sumatívne v pomere 4:1.
- Uprednostňovať preverovanie vedomostí podľa preferencií žiaka. Ústna alebo písomná forma odpovede;
- PEDAGOGICKÁ INTERVENCIA:
 - Kľúčové písomné práce písať s predĺženým časom (cca o 20 %) alebo redukciou úloh;
 - V náukových predmetoch zvýrazniť podstatné, naučiť pracovať s pojmovými mapami so zápisom pojmov, vzťahov a súvislostí, ktoré môže žiak v zjednodušenej forme používať aj pri vlastnej odpovedi (heslovitý záznam, možnosť dokresľovania...);
 - Zadanie rozdeliť na kratšie úseky, kontrolovať postup práce, nielen výsledok;
 - Zadávať krátke cvičenia, každodenné, postupne zvyšovať nároky po zvládnutí predchádzajúcich cvičení;
 - Systematický individuálny prístup, aby žiak postupne prebral učivo;
 - Rozdelenie pokynov na menšie časti a podľa potreby každú z nich žiakovi zvlášť opakovať;
 - Pri písomnom overovaní vedomostí voľiť skôr práce menšieho rozsahu, testové formy, stručné odpovede. Časovo limitované práce sú menej vhodné, hodnotiť po verbálnom doskúšaní žiaka;
 - Priebežne overovať správne pochopenie zadania;
 - Pri odpovediach, kde je potrebné vedieť poučky naspamäť, voľiť možnosť dopĺňovania textu poučky alebo formou testov s výberom možných odpovedí;
 - S dovoľením učiteľa umožniť fotenie mobilom a kopírovanie poznámok spolužiaka, zvukový záznam výkladu a pod.

6. Základné špeciálno-pedagogické a psychologické odporúčania pre pedagógov pri práci so žiakmi v komplexnej podpore je vhodné po stretnutí zapojených účastníkov do podpory žiaka zaznamenať v tlačive (vid'. príloha **Záznam z konzultačného stretnutia č. 2 - Odporúčania pre prácu so žiakom v komplexnej podpore**), ktoré multidisciplinárny tím preferuje. Zároveň je nutné dodržiavať poskytovanie podpory z nižších stupňov.

A. Psychologické

VŠEOBECNÉ ODPORÚČANIA

- **HODNOTENIE:** formatívne a sumatívne v pomere 4:1.
 - Ak bol žiak z požadovaných kompetencií hodnotený známku nedostatočná, môže byť preskúšaný znova v prípade, ak bol jeho slabý výsledok zapríčinený jeho aktuálnym zdravotným alebo psychickým stavom, o ktorom bol učiteľ vopred informovaný.
 - Uprednostniť formu skúšania, pri ktorej žiak dosahuje optimálny výkon, overiť si tak pre žiaka vhodnejším spôsobom úroveň jeho nadobudnutých vedomostí. Zároveň prihliadať na oslabenia v konkrétnych oblastiach. Je potrebné dopriať žiakovi vždy dostatok času na premyslenie odpovede.
- **PEDAGOGICKÁ INTERVENCIA:**
 - Používať krátke, jasné inštrukcie, overiť si, či im žiak porozumel. Častejšie opakovat inštrukcie. Viest žiaka k tomu, aby sa prihlásil, keď niečomu nerozumie.
 - Na začiatku hodiny stanoviť program a na konci ho zrekapitulovať, pravidelne robiť prehľad prebratého učiva alebo činnosti, opakovat a upevňovať vedomosti a zručnosti.
 - Pre ľahšie pochopenie vysvetľovaného učiva sa odporúča používať názorné ukážky konkrétnych predmetov.
 - Zadávané úlohy je potrebné rozložiť na menšie časti, ktoré žiak postupne zvládne.
 - Jasne odkomunikovať požiadavky na správanie a prácu žiaka.
 - Rozvíjať základné myšlienkové operácie prostredníctvom rozvoja schopnosti počúvať, rozumieť hovorenému a formulovať vlastné výpovede.
 - Preukázateľne (zápisom) spolupracovať so zákonnými zástupcami a oboznámiť ich s konkrétnymi problémami žiaka.
 - Rešpektovať individuálne psychomotorické tempo žiaka, predĺžiť časovú dotáciu, poskytnúť mu dostatočný čas na vypracovanie úloh, prípadne úlohy rozdeliť na časti.
 - Nehodnotiť to, čo žiak nestihne vypracovať. Umožniť žiakovi zmenu pracovnej polohy, krátky odpočinok, relaxáciu.
 - Pred žiaka predkladať iba reálne ciele. Výkony žiaka hodnotiť vzhľadom k jeho možnostiam, porovnávať jeho predchádzajúce výkony - súťaženie so sebou samým.
 - Pri hodnotení využívať zásadu „často, ale v menšom rozsahu“, žiaka hodnotiť priebežne, vopred ho informovať, kedy bude skúšaný.
 - Neodporúča sa písať písomky ako bleskovky alebo päťminútovky.
 - Pomôcť žiakovi prekonať prípadný neúspech, aby sa u neho neprehlboval pocit menejcennosti v porovnaní so spolužiakmi, poverovať ho úlohami, v ktorých by mohol byť úspešný. Nikdy nezosmiešňovať žiaka za jeho slabší alebo neúspešný výkon.
 - Pozitívne motivovať, podporovať vo vykonávanej činnosti, využívať pochvalu, ocenenie a povzbudenie, poskytovať pomoc na individuálnej úrovni.
 - Dať žiakovi príležitosť ukázať svoje silné stránky a priebežne ho oceňovať za drobné úspechy. Je veľmi dôležité, aby pedagóg žiaka nestrápnal, neponižoval a nezosmiešňoval. Pre žiaka je primárne dôležité zachovať si sebaúctu.
 - Budovať v triede rešpektujúcu a bezpečnú atmosféru.
 - Pomôcť žiakovi zaradiť sa do skupinových aktivít.

PORUCHY UČENIA

- **HODNOTENIE:** formatívne a sumatívne v pomere 4:1.
 - Ak bol žiak z požadovaných kompetencií hodnotený známku nedostatočná, môže byť preskúšaný znova v prípade, ak bol jeho slabý výsledok zapríčinený jeho aktuálnym zdravotným alebo psychickým stavom, o ktorom bol učiteľ vopred informovaný.
 - Uprednostniť formu skúšania, pri ktorej žiak dosahuje optimálny výkon, overiť si tak pre žiaka vhodnejším spôsobom úroveň jeho nadobudnutých vedomostí. Zároveň prihliadať

na oslabenia v konkrétnych oblastiach. Je potrebné dopriať žiakovi vždy dostatok času na premyslenie odpovede.

• **PEDAGOGICKÁ INTERVENCIA:**

- Pri potrebe navýšenia časovej dotácie v oblastiach, v ktorých nepracuje žiak prirodzene rýchlym tempom, dopriať viac času na spracovanie úloh, aby došlo k prejavu nadobudnutých vedomostí.
- Pri potrebe kompenzačných pomôcok diskutovať aj so žiakom, do akého rozsahu sú pre neho potrebné v jednotlivých predmetoch.
- Pri potrebe dovysvetlenia zadania, viackrát zadanie zopakovať alebo ho pretransformovať do inej podoby, aby došlo k jeho porozumeniu. Používať krátke a jasné inštrukcie. Otázky a úlohy zadávať tak, aby žiak mohol odpovedať jednoznačne.
- Podporovať žiaka v jeho výkonoch, rozvíjať nadobudnuté vedomosti a utvrdzovať tie, ktoré už vie. Pokúsiť sa mu opätovne vysvetliť tie, v ktorých si nie je istý, aby nedochádzalo len k mechanickému naučeniu, ale aj tendencii naučené použiť.
- Hodnotiť vždy iba to, čo žiak stačí vypracovať, nie to, čo nevypracoval.
- Oceniť snahu, aj keď výsledok práce nezodpovedá našim predstavám, oceniť akékoľvek drobné pokroky v čítaní a v pravopise.
- Za neúspech žiaka nekarhať. Hodnotenie a klasifikácia majú pôsobiť povzbudivo.
- Žiaka vopred informovať, čo od neho budeme vyžadovať, z čoho bude hodnotený, nech nie jeho výkon negatívne ovplyvnený.
- V prípade, že sa žiak nevyhne písomnému skúšaniam, môže mať podľa potreby na vypracovanie písomných úloh viac času ako je obvyklé, mal by mať povolené používať didaktické pomôcky, technické pomôcky, kompenzačné pomôcky, upravené materiály, špeciálne pracovné listy a učebnice a iné (diktafón, notebook, gramatické tabuľky, pravidlá slovenského pravopisu, diktát pripravený ako doplnovačka, odkopírované poznámky od spolužiakov, dyslektické (čítacie) okienko, dyslektická tabuľka, a i.).
- V prípade písomných prác (aritmetických výpočtov) poskytnúť čistý papier na pomocné výpočty. Pri písaní matematických príkladov na tabuľu vyznačovať operačné znamienka farebne.
- Dlhšie učivo je vhodné rozdeliť na niekoľko ucelených kratších častí, pedagóg by mal viesť vyučovaciu hodinu interaktívne, zapájať žiaka do výkladu, dávať mu otázky.
- Verbálne vysvetľovanie je vhodné doplniť ilustráciami, zvýrazniť kľúčové slová farebne, používať obrázky a iné názorné pomôcky. Zložitejšie postupy, kľúčové slová je vhodné napísať v bodoch na tabuľu. Nové pojmy vždy vysvetľovať a objasňovať v rôznych súvislostiach, nadväzovať na skúsenosti žiaka.
- Používať efektívne stratégie učenia, pre porozumenie a osvojenie preberaného učiva.
- Nové učivo usporiadať po krokoch, postupnosť od jednoduchého k zložitejšiemu.
- Poskytovať žiakovi dostatok možností na precvičovanie a osvojenie učiva.
- Vždy, keď je to potrebné, konzultovať rozsah učiva so špeciálnym pedagógom/príp. školským logopédom.
- Prihliadať na znížený grafický prejav vo všetkých predmetoch.
- Nedávať žiakovi písať rozsiahle zápisy, inak sa úroveň grafického prejavu zníži natoľko, že budú poznámky nepoužiteľné – dať žiakovi písať len časť textu, ostatné mu umožniť odkopírovať od spolužiakov alebo mu poskytnúť vopred predtlačený text.

ADHD A PROBLÉMOVÉ SPRÁVANIE

- **HODNOTENIE:** formatívne a sumatívne v pomere 4:1.
 - Ak bol žiak z požadovaných kompetencií hodnotený známku nedostatočnú, môže byť

preskúšaný znova v prípade, ak bol jeho slabý výsledok zapríčinený jeho aktuálnym zdravotným alebo psychickým stavom, o ktorom bol učiteľ vopred informovaný.

- Uprednostniť formu skúšania, pri ktorej žiak dosahuje optimálny výkon, overiť si tak pre žiaka vhodnejším spôsobom úroveň jeho nadobudnutých vedomostí. Zároveň prihliadať na oslabenia v konkrétnych oblastiach. Je potrebné dopriať žiakovi vždy dostatok času na premyslenie odpovede.

- **PEDAGOGICKÁ INTERVENCIA:**

- Pokiaľ možno vylúčiť všetky vedľajšie rušivé podnety. Vhodné je žiaka posadiť do blízkosti učiteľa, na dohľad. Popríklad s pokojnejším spolužiakom tak, aby mal v zornom poli čo najmenej rušivých podnetov. Počas vyučovania mať na lavici k dispozícii len pomôcky, ktoré momentálne potrebuje.
- Žiak s ADHD má problém s udržaním poriadku a učebnými schopnosťami. Je potrebné zaistiť, aby si správne zaznamenával úlohy, usporiadal pracovný priestor a pomôcky.
- Oddychom je pohybové uvoľnenie. Nenútiť žiaka do úplného klľudu. Dovoľiť mu pri práci kľáčať, stáť alebo meniť polohu. V školskej triede ho umiestniť tak, aby nerušil ostatných žiakov. Žiaka s ADHD je nevhodné trestať zákazom pobytu vonku (možnosť „vybehať sa“ je pre takéhoto žiaka základnou potrebou).
- Školské skúšanie a práce, ktoré majú vplyv na klasifikáciu, by sa mali diať iba za dobrého sústredenia a dobrej spolupráce žiaka, a to len v prvej polovici vyučovacieho času a na začiatku jednotlivých vyučovacích hodín.
- Pri slovnom skúšaní sa odporúča skúšať žiaka kratšie a radšej dva krát. Ak žiak píše písomnú prácu, je vhodné rozdeliť ju podľa potreby na viac kratších častí.
- Nepripustiť, aby vznikol pocit menejcennosti pri stále opakovaných neúspechoch v súťaži s druhými žiakmi, ani pocit výnimočnosti pri zvláštnom vedení, ktoré mu učiteľ poskytuje.
- Snažiť sa upriamiť pozornosť žiaka ešte skôr, ako ho bude potrebné dôrazne napomenúť (napríklad letmý dotyk).
- Stanoviť pre žiaka primerané krátkodobé ciele, ktoré je žiak schopný splniť v reálnom časovom termíne.
- Potrebné je jednoznačné vedenie - zo správania je potrebné dôsledky vyvodzovať okamžite.
- V rámci priebežného hodnotenia je vhodné využívať rôzne formy hodnotenia, nielen klasické známkovanie (percentá, vyznačenie jednotlivých chýb, slovné hodnotenie),
- Vymedzenie hraníc a dodržiavanie všeobecných školských či triednych pravidiel (žiak by mal dopredu vedieť, aké negatívne následky má ich porušovanie),
- Vysvetliť žiakom, prečo je pre nich preberaná látka dôležitá, využívať farebné písacie potreby na tabuľu, pracovať s grafmi, mapami, názornými ukážkami, používať počítačové prezentácie,
- Vyučovaciu hodinu obohacovať aj o tímové aktivity – rozdelenie triedy na skupinky a následne zadanie úloh,
- Pravidelná kontrola vyhotovených domácich úloh a poznámok v zošite, na záver vyučovania prekontrolovať úlohy zadane v priebehu vyučovacej hodiny,
- Využiť prebytok energie u žiaka – zapájať ho do školských žiackych projektov, mimoškolských aktivít, zadávať mu rôzne typy nie veľmi zložitých úloh alebo stručne precvičovať prebraté učivo,
- Vyhýbať sa direktívnemu prístupu a príkazom či zákazom, namiesto toho sa skúsiť so žiakom pokojne porozprávať a vysvetliť mu, čo sa od neho očakáva.
- Pri hodnotení správania je efektívnejšie pozitívne hodnotiť dobré správanie sa žiaka ako trestať nežiaduce prejavy v správaní.

- Poskytnúť žiakovi viac podpory, porozumenia, snažiť sa vytvoriť vzťah plný dôvery.
- Odmeňovať dobrú prácu a udržať pozornosť pochvalou.
- V rámci vyučovacej hodiny zahrnúť viacero rôznorodých aktivít, ktoré upútajú pozornosť žiaka.
- Uistiť sa, či žiak sleduje výklad učiteľa, napr. udržiavať s ním častejší očný kontakt.
- Upútať pozornosť žiaka jeho aktívnym vťahnutím do vyučovacieho procesu, napr. požiadať ho o pomoc pri rozdávaní pomôcok, písaním kľúčových slov na tabuľu.
- Častejšie striedanie činností.
- Jasná štruktúra vyučovania. Predvídateľné a dôsledné správanie pedagóga.
- Častý nácvik žiadúceho správania, názorné predvádzanie správneho postupu pri plnení rutinných úloh a príležitostné opakovanie požiadaviek a pravidiel.
- Jasne a spravodlivo stanoviť dôsledky nežiadúceho správania. Venovať dostatok času vysvetleniu toho, čo je v triede prijateľné a čo nie.
- Oddeliť správanie, ktoré sa nám nepáči od samotnej osoby žiaka - „Nepáči sa mi, keď robíš.“ namiesto „Si zlý!!“
- Pomôcť žiakovi nájsť prostriedok, ktorým môže redukovať aktuálne prežívané napätie, hnev (napr. dovoliť mu kresliť, modelovať z plastelíny).
- Upozorniť žiaka, že s ním nechceme bojovať, ukázať mu rešpekt a pomôcť mu nájsť spôsob, ako získať pocit dôležitosti, uznania primeraným spôsobom.
- Učiteľ alebo triedny učiteľ zváži, či je nevyhnutné vhodným, taktným spôsobom vysvetliť ostatným žiakom v triede špecifický prístup v hodnotení žiaka s poruchou správania.
- Poskytnúť žiakovi viac podpory, porozumenia, snažiť sa vytvoriť vzťah plný dôvery.

POMALÉ PSYCHOMOTORICKÉ A PRACOVNÉ TEMPO

- HODNOTENIE: formatívne a sumatívne v pomere 4:1.
 - Ak bol žiak z požadovaných kompetencií hodnotený známku nedostatočná, môže byť preskúšaný znova v prípade, ak bol jeho slabý výsledok zapríčinený jeho aktuálnym zdravotným alebo psychickým stavom, o ktorom bol učiteľ vopred informovaný.
 - Uprednostniť formu skúšania, pri ktorej žiak dosahuje optimálny výkon, overiť si tak pre žiaka vhodnejším spôsobom úroveň jeho nadobudnutých vedomostí. Zároveň prihliadať na oslabenia v konkrétnych oblastiach. Je potrebné dopriať žiakovi vždy dostatok času na premyslenie odpovede.
- PEDAGOGICKÁ INTERVENCIA:
 - Vystaviť na nástenke rozvrh a pravidiel a často ich vysvetľovať.
 - Na začiatku hodiny stanoviť program a na konci ho zrekapitulovať, pravidelne robiť prehľad prebratého učiva alebo činnosti, opakovať a upevňovať vedomosti a zručnosti.
 - Pri vysvetľovaní zapísať na tabuľu hlavné body.
 - Poskytovať žiakovi rôzne účinné podnety, ktorých sa bude môcť zachytiť, keď ochabne jeho pozornosť, na hodinu si pripraviť rôzne činnosti.
 - Žiakov, ktorí majú najväčšie ťažkosti, posadiť blízko niekoho, kto im môže pomôcť, ale tak, aby ich bolo možné podľa potreby posadiť aj ďalej od seba, aby neboli nikým rušení a zaistiť priestory, aby žiaci mali kde sami zvládnuť svoje správanie.
 - Úlohy rozdeliť na menšie časti tak, aby zodpovedali možnostiam koncentrácie pozornosti žiakov, dokončenie úlohy okamžite potvrdiť a aj primerane oceniť.

ŽIACI CHORÍ A ZDRAVOTNE OSLABENÍ

- HODNOTENIE: formatívne a sumatívne v pomere 4:1.

- Ak bol žiak hodnotený známku nedostatočná, môže byť preskúšaný znova v prípade, ak bol jeho slabý výsledok zapríčinený jeho aktuálnym zdravotným alebo psychickým stavom, o ktorom bol učiteľ vopred informovaný.
- Uprednostniť formu skúšania, pri ktorej žiak dosahuje optimálny výkon, overiť si tak pre žiaka vhodnejším spôsobom úroveň jeho nadobudnutých vedomostí. Zároveň prihliadať na oslabenia v konkrétnych oblastiach. Je potrebné dopriať žiakovi vždy dostatok času na premyslenie odpovede.
- **PEDAGOGICKÁ INTERVENCIA:**
 - Žiak má v dôsledku zdravotného oslabenia sťažené podmienky v bežnom živote, je preto nevyhnutné mať pochopenie pre jeho osobitosti (výkyvy v práci, úzkostné prežívanie a iné), dôležitá je trpezlivosť a akceptácia. Nezávisí len od samotného žiaka, aby úspešne prekonával svoje ťažkosti, dôležité je aj vnímanie celkovej situácie a pozitívne a podporné pôsobenie ako rodičov, tak aj učiteľov a i. Liečba bez farmakoterapie nie je u tejto poruchy mysliteľná. Treba si uvedomiť, že žiak alebo adolescent trpiaci touto diagnózou potrebuje oveľa väčšiu pozornosť a starostlivosť ako jeho zdraví vrstovníci. Porucha vyžaduje veľkú dávku trpezlivosti, pochopenia a mnoho láskyplnej dôslednosti. To všetko pomôže chorému získať späť pocit istoty v preňho tak neistom svete.
 - Zdravotné oslabenie prináša so sebou kolísavý priebeh, preto v prípade „horších“ dní vynechať písanie písomných prác, prípadne nehodnotiť výsledky týchto prác. V prípade potreby umožniť žiakovi svoju odpoveď zopakovať v iný deň.
 - Upovedomiť žiaka vopred na skúšanie, písomnú prácu.
 - Využívať pochvalu, podporu, pozitívnu motiváciu, povzbudenie.
 - Nevystavovať žiaka zbytočným stresovým a záťažovým situáciám.
 - Dať žiakovi pocit podpory, chápace a bezpečné školské prostredie.

NADANIE

- **HODNOTENIE:** formatívne a sumatívne v pomere 4:1.
 - Ak bol žiak z požadovaných kompetencií hodnotený známku nedostatočná, môže byť preskúšaný znova v prípade, ak bol jeho slabý výsledok zapríčinený jeho aktuálnym zdravotným alebo psychickým stavom, o ktorom bol učiteľ vopred informovaný.
 - Uprednostniť formu skúšania, pri ktorej žiak dosahuje optimálny výkon, overiť si tak pre žiaka vhodnejším spôsobom úroveň jeho nadobudnutých vedomostí. Zároveň prihliadať na oslabenia v konkrétnych oblastiach. Je potrebné dopriať žiakovi vždy dostatok času na premyslenie odpovede.
- **PEDAGOGICKÁ INTERVENCIA:**
 - Zapájať žiaka do mimoškolských aktivít a krúžkov zameraných na rozvoj jeho vedomostného potenciálu.
 - Dbáť na všestranný rozvoj osobnosti.
 - Rozvíjať a stimulovať všeobecné aj špeciálne schopnosti žiakov, ich zručnosti a spôsobilosti v súlade s ich nadaním.
 - Zamestnávať žiakov zmysluplne, zadávať im stimulujúce úlohy a využívať pedagogické postupy zamerané na rozvoj samostatnosti a tvorivosti žiakov.
 - Akceptovať vlastné postupy žiakov, ktoré vedú k žiaducim výsledkom, aj keď sa líšia od bežne používaných.
 - Viest' žiakov k realistickému sebahodnoteniu vlastných schopností a výsledkov svojej práce.
 - Viest' žiakov k vzájomnej spolupráci.

SOCIÁLNE ZNEVÝHODNENÉ PROSTREDIE

- HODNOTENIE: formatívne a sumatívne v pomere 4:1.
 - Ak bol žiak z požadovaných kompetencií hodnotený známku nedostatočná, môže byť preskúšaný znova v prípade, ak bol jeho slabý výsledok zapríčinený jeho aktuálnym zdravotným alebo psychickým stavom, o ktorom bol učiteľ vopred informovaný.
 - Uprednostniť formu skúšania, pri ktorej žiak dosahuje optimálny výkon, overiť si tak pre žiaka vhodnejším spôsobom úroveň jeho nadobudnutých vedomostí. Zároveň prihliadať na oslabenia v konkrétnych oblastiach. Je potrebné dopriať žiakovi vždy dostatok času na premyslenie odpovede.
- PEDAGOGICKÁ INTERVENCIA:
 - Vedomosti prednostne preverovať ústnym preskúšaním, pri ktorom má učiteľ väčší priestor klásť žiakovi otázky, naviesť ho na odpoveď.
 - Pokiaľ sú vedomosti preverované písomne, voliť jednoduché otázky, prípadne voliť testy s možnosťou zakrúžkovania správnej odpovede.
 - Nezasahovať nevhodne do odpovede žiaka, umožniť plne prejaviť svoje vedomosti, neprerušovať pri prípadnej súvislej odpovedi.
 - Neprekvapovať neočakávaným skúšaním, ale preferovať pravidelné skúšanie alebo dopredu oznámené skúšanie, nie náhodné a nie za trest.
 - Vytvoriť atraktívne edukačné prostredie rešpektujúce sociálne, kultúrne a jazykové špecifiká žiaka zo SZP.
 - Zapájať žiakov do mimoškolskej záujmovej činnosti.
 - Rozvíjať schopnosť komunikovať v slovenskom jazyku.
 - Rozvíjať schopnosť seba prezentácie a podporiť pozitívny seba obraz.
 - Využívať:
 - metódu viacnásobného opakovania informácie – umožňuje žiakovi čo najpresnejšie prijať novú informáciu,
 - metódu nadmerného zvýraznenia informácie – učiteľ môže zvýrazniť pozadie, informáciu, predmet farebne, iným typom písma a pod.,
 - metóda multisenzorického sprostredkovania – žiak prijíma informáciu viacerými zmyslami,
 - sluchové cvičenia, sluchovo–pohybové cvičenia, pohybovo–sluchovo-zrakové cvičenia zamerané na rozvoj zmyslovej percepcie,
 - tvorivé manipulačné činnosti zamerané na rozvoj elementárnych grafických a manipulačných zručností žiakov.

B. Špeciálno-pedagogické

SLOVENSKÝ JAZYK

- HODNOTENIE: formatívne a sumatívne v pomere 4:1.
 - Ak bol žiak z požadovaných kompetencií hodnotený známku nedostatočná, môže byť preskúšaný znova v prípade, ak bol jeho slabý výsledok zapríčinený jeho aktuálnym zdravotným alebo psychickým stavom, o ktorom bol učiteľ vopred informovaný.
 - Uprednostniť formu skúšania, pri ktorej žiak dosahuje optimálny výkon, overiť si tak pre

žiaka vhodnejším spôsobom úroveň jeho nadobudnutých vedomostí. Zároveň prihliadať na oslabenia v konkrétnych oblastiach. Je potrebné dopriať žiakovi vždy dostatok času na premyslenie odpovede.

• PEDAGOGICKÁ INTERVENCIA:

- Uprednostňovať preverovanie vedomostí ústnou formou pred písomnou.
- Vhodná je tiež forma doplňovačiek, testov s voľbou správnych odpovedí.
- Pri písomnom prejave je potrebné, aby si žiak diktoval čo píše a naučil sa po sebe kontrolovať si text.
- Pri písaní je lepšie písať znamienka ihneď, aj keď sa poruší zásada plynulého písania.
- Pri prepise a odpise kombinovať prepis s doplňovačkami, umožniť tiché „diktovanie si“, množstvo prepisovaného textu redukovat', rešpektovať pomalšie tempo, častejšie žiaka kontrolovať.
- Stimulovať jemnú motoriku a motoriku rúk uvoľňovacími cvičeniami, dbať o správne držanie písacej potreby a sedenie.
- Pri písaní poznámok dovoliť žiakovi písať si len hlavné body, rešpektovať osobné pracovné tempo žiaka.
- Nedávať prepisovať zošity kvôli úprave.
- Štylistickú, gramatickú a grafickú stránku písomného prejavu hodnotiť s prihliadnutím na VPU, ktorá priamo ovplyvňuje kvalitu písomnej práce žiaka. Vhodné je slovné hodnotenie, hodnotenie počtom chýb, známku je vhodné hodnotiť, keď sa práca „podarí“.
- Na hodinách slohu hodnotiť obsahovú stránku, nie gramatickú.
- Slohové cvičenia v písomnej forme sú nevhodné, vhodná je forma ústneho prejavu s výberom tém rozvíjajúcich fantáziu žiaka. Vhodné je tiež dopĺňanie nedokončených viet alebo dokončenie príbehu, konverzácie.
- Pri písaní diktátu voliť pomalšie tempo diktovania.
- Chyby v diktátoch neopravovať klasickým spôsobom, ale prepísať správne slovo, chyby neopravovať červeným, ale zeleným perom, slová správne napísané výrazne podčiarknuť, urobiť spoločný rozbor.
- Možnosť doplňovacích cvičení namiesto diktátov na overenie znalosti pravopisných pravidiel.
- Diktáty nehodnotiť známku horšou ako 3, vyčíslieť počet chýb.
- Po napísaní diktátu dať možnosť žiakovi opraviť svoje chyby. Auto korektúra je jedna z veľmi dôležitých úloh práce s integrovanými žiakmi a výborný prostriedok k náprave ťažkostí. Ak je žiak schopný nájsť si chyby, je to veľký pokrok.
- Hodnotiť vypracované úlohy, tie ktoré nestihne, nehodnotiť ako nesprávne.
- Pri písaní rozdeliť dlhší celok na dve časti alebo viac častí
- Umožniť žiakovi používať pomôcku, na ktorej má vzor písanej podoby jednotlivých písmen.
- Častejšie zadávať úlohy na prepis – ako predpoklad k zlepšeniu rýchlosti písania a osvojenia gramatiky.
- viesť žiaka k správnej technike čítania, v prípade potreby tolerovať aj slabikovanie. V individuálnom kontakte viesť žiaka k plynulému slabikovanému hlasnému čítaniu, napr. párovým čítaním, zadávať kratšie úseky. Neznámy test neklasifikovať.
- Zamerať sa na nácvik čítania s porozumením, pochopenie prečítaného textu overovať kladením otázok. Podľa potreby umožniť používať záložku, resp. čítacie okienko, odbúravať dvojité čítanie.
- Nestresovať, nezameriavať sa len na rýchlosť čítania, ale aj na kvalitu - t. z. kvalitu reprodukcie.

- Zadávať kratšie texty k čítaniu
- Trénovať orientáciu v texte – napr. vyhľadávanie konkrétnych slov, viet v neznámom alebo málo známom texte.
- Nevyvolávať na hlasné a dlhé čítanie pred triedou.
- Viest' k používaniu správnej techniky čítania.
- K domácej príprave dať čítať primerane dlhý text .
- Pred samotným čítaním vybrať z textu ťažké slová a precvičiť ich čítanie.
- Text, ktorý žiak číta, kontrolovať.
- Pred čítaním súvislého textu zaradiť rozcvičku čítanie písmen, slabík, slov.
- Viest' žiaka k tomu, aby si chyby v čítaní sám objavil a opravil.
- Pri povinnom čítaní zadávať len primerané časti diel, nezadávať príliš krátky časový limit na prečítanie.

MATEMATIKA

- HODNOTENIE: formatívne a sumatívne v pomere 4:1.
 - Ak bol žiak z požadovaných kompetencií hodnotený známku nedostatočná, môže byť preskúšaný znova v prípade, ak bol jeho slabý výsledok zapríčinený jeho aktuálnym zdravotným alebo psychickým stavom, o ktorom bol učiteľ vopred informovaný.
 - Uprednostniť formu skúšania, pri ktorej žiak dosahuje optimálny výkon, overiť si tak pre žiaka vhodnejším spôsobom úroveň jeho nadobudnutých vedomostí. Zároveň prihliadať na oslabenia v konkrétnych oblastiach. Je potrebné dopriať žiakovi vždy dostatok času na premyslenie odpovede.
- PEDAGOGICKÁ INTERVENCIA:
 - Pri hodnotení striedavo využívať ústne i písomné odpovede.
 - Opakovane žiaka motivovať a povzbudzovať k výkonu, čím získa sebaistotu.
 - Vytvárať si na kartičkách vzory na riešenie jednotlivých algoritmov, na ktorých bude mať rozkrokované jednotlivé matematické postupy a naučiť žiaka pracovať s nimi.
 - Tolerovať pomalšie tempo.
 - Tolerovať pri písomnom nácviku matematických operácií chyby z nesprávneho podpísania čísel.
 - Zadávať predtlačené kontrolné práce.
 - Žiakovi umožniť dostatočný priestor na kontrolu práce.
 - Pri kontrole spolupracovať so žiakom a viesť ho k zvládnutiu tejto činnosti.
 - Slovné úlohy – nacvičiť istý typ (spolu, o viac, o menej, krát viac,...) nemeniť formuláciu zadania, zvýrazniť kľúčové slovo, čo máme vypočítať.
 - Pri slovných úlohách v prípade potreby nesprávny krok žiakovi hneď opraviť.
 - Rozlišovať chyby vzniknuté z nezvládnutého učiva a chyby vznikajúce chybným odpisom, zámenou poradia číslíc, písmen, chybným zápisom číslíc pod seba.
 - Pracovné postupy rozplánovať na jednotlivé menšie kroky.
 - Pri písomných prácach prispôbiť počet a náročnosť príkladov schopnostiam žiaka.
 - V numerických úlohách používať jeden spôsob vypočítania, ktorý žiakovi vyhovuje, dovoliť používanie kalkulačky, tabuľku násobkov, premeny jednotiek... (ideálne, ak si žiak vyrobí svoj vlastný „zorkovník“ z matematiky, ale i z jazykov).
 - Pred skúšaním dať žiakovi podobné úlohy a príklady na domácu prípravu.
 - Tolerovať používanie názoru na prstoch.

CUDZÍ JAZYK

- HODNOTENIE: formatívne a sumatívne v pomere 4:1.

- Ak bol žiak z požadovaných kompetencií hodnotený známku nedostatočná, môže byť preskúšaný znova v prípade, ak bol jeho slabý výsledok zapríčinený jeho aktuálnym zdravotným alebo psychickým stavom, o ktorom bol učiteľ vopred informovaný.
- Uprednostniť formu skúšania, pri ktorej žiak dosahuje optimálny výkon, overiť si tak pre žiaka vhodnejším spôsobom úroveň jeho nadobudnutých vedomostí. Zároveň prihliadať na oslabenia v konkrétnych oblastiach. Je potrebné dopriať žiakovi vždy dostatok času na premyslenie odpovede.
- PEDAGOGICKÁ INTERVENCIA:
 - V cudzom jazyku u žiakov tolerovať nedostatočné rozlišovanie slov, s deficitmi v zrakovom vnímaní – nesprávny zápis slov, neschopnosť identifikovať slová v niekoľkoriadkových textoch. Dovoľiť prepisy slov „píš ako počuješ“.
 - Výuku smerovať na verbálne osvojovanie si cudzieho jazyka, osvojenie si praktických vetných celkov – dorozumievanie sa v cudzine, (žiak si postupne zhotovuje slovník zaužívaných výrazov, pádových väzieb sloviess s predložkami, väzieb podstatných mien so slovesami, vetné konštrukcie, zaužívané frázy,...).
 - Nie je vhodné vysvetľovať viac gramatických javov, pravidiel naraz – napr. jedno modálne sloveso, precvičiť a odtrénovať vo väzbách a postupne ďalšie.
 - Farebne zobrazovať kmeň slova, gramatické kategórie, slovné druhy... Zápis textu do riadkov alebo prehľadných celkov s jednoduchou orientáciou na ploche.
 - Nepostupovať k vyššej úrovni, pokiaľ nebola zvládnutá predchádzajúca.
 - Nové slová si osvojovať vo väzbách, spájať obrázky so slovami, vyhľadávať slovné spojenia k situačným obrázkom, nové prvky napr. gramatického učiva hneď spájať s komunikáciou.
 - Vyskúšať efektívnosť „sluchovej cesty“ pri vyučovaní.
 - Zamerať sa na osvojovanie najdôležitejšej slovnej zásoby a slovných spojení, viet a fráz (možné je používať magnetofón, diktafón, prípadne žiak opakuje po učiteľovi).
 - Písomnú formu výučby ponechať ako vedľajšiu.
 - Používať čo najviac názornosti.
 - Zvážiť skúšanie naučených slovíčok písomnou formou, chyby v zápise tolerovať, ak sú foneticky správne zapísané.
 - Chyby opravovať zeleným perom, vhodné je využitie PC k samostatnej práci, taktiež na domácu prípravu.
 - Nežiať od žiaka doslovné preklady a skladanie viet z izolovane osvojených slovíčok
 - Nežiať od žiaka presné osvojenie a používanie všetkých gramatických pravidiel.
 - Zamerať sa na schopnosť žiaka porozumieť jazyku a dohovoriť sa v bežných situáciách, učiť žiaka bežným nadpisom, krátkym pokynom (napr. stanica, obchod,...).
 - Pri výučbe využívať jednoduché básničky, pesničky, porekadlá, hádanky, vtipy....
 - Zamerať sa na správnu výslovnosť.
 - Používať dopĺňovanie vhodných slov do viet (ústnou formou);
 - Nedávať čítať dlhé a náročné texty.
 - Odpovedať na základe otázok – pri reprodukcii súvislého textu využívať podporné otázky, resp. vypracovať pre žiaka štruktúrovanú osnovu.
 - Nepísať do stĺpcov, ale do riadkov, na čítanie taktiež používať text písaný do riadkov;
 - Nepoužívať v učebniciach tzv. „bublíny“.
 - Trénovať reakcie na pokyny v cudzom jazyku bez prekladu do slovenského jazyka;
 - Čítať slová ako celky – tzv. globálnou metódou.
 - Využívať audio nahrávky k tréningu správnej výslovnosti
 - Zhotoviť slovník zaužívaných výrazov a idiomov, pádových väzieb sloviess s predložkami, väzieb podstatných mien so slovesami...(zhotovenie realizuje žiak s

priebežným usmerňovaním vyučujúceho).

- Podľa možnosti uprednostniť učebnice a pracovné zošity s výkladom v slovenčine;
- Vždy sa presvedčiť, či žiak porozumel zadaniu.

OSTATNÉ PREDMETY

- HODNOTENIE: formatívne a sumatívne v pomere 4:1.
 - Ak bol žiak z požadovaných kompetencií hodnotený známku nedostatočná, môže byť preskúšaný znova v prípade, ak bol jeho slabý výsledok zapríčinený jeho aktuálnym zdravotným alebo psychickým stavom, o ktorom bol učiteľ vopred informovaný.
 - Uprednostniť formu skúšania, pri ktorej žiak dosahuje optimálny výkon, overiť si tak pre žiaka vhodnejším spôsobom úroveň jeho nadobudnutých vedomostí. Zároveň prihliadať na oslabenia v konkrétnych oblastiach. Je potrebné dopriať žiakovi vždy dostatok času na premyslenie odpovede.
- PEDAGOGICKÁ INTERVENCIA:
 - Alternatívne formy zisťovania vedomostí sú vhodné tiež v rámci ostatných predmetov;
 - Kľúčové písomné práce písať s predĺženým časom (cca o 20 %) a redukciou úloh..
 - Tolerovať pracovné, psychomotorické tempo, tempo písania, čítania, počítania.
 - V náukových predmetoch zvýrazniť podstatné, naučiť pracovať s pojmovými mapami so zápisom pojmov, vzťahov a súvislostí, ktoré môže žiak v zjednodušenej forme používať aj pri vlastnej odpovedi (heslovitý záznam, možnosť dokresľovania...).
 - Multisenzoriálny prístup vo výuke – používať pri výklade, pri osvojovaní si nového učiva čo najviac zmyslov (počúvaj-pozerať-hovor-napiš-ukáž).
 - Nezadávať písomné práce, úlohy s obmedzeným časom, bleskovky, päťminútovky, alebo ich výsledky nehodnotiť.
 - Skontrolovať porozumenie zadania, dovoliť žiakovi otázky aj v priebehu práce, písomky, priebežne usmerniť v prípade potreby v samostatnej práci.
 - Zadanie rozdeliť na kratšie úseky, kontrolovať postup práce, nielen výsledok.
 - Žiaka dopredu informovať o písaní písomnej práce, o obsahu a rozsahu písomnej práce.
 - Pri krátkych, každodenných cvičeniach postupne zvyšovať nároky po zvládnutí predchádzajúcich cvičení.
 - Ústretový, nápomocný prístup pri odpovediach, klásť pomocné otázky, nestresovať, nedávať priestor pre výsmech spolužiakov, poskytnúť možnosť odpovede mimo triedy.
 - Hodnotiť vypracované úlohy, tie ktoré nestihne, nehodnotiť ako nesprávne.
 - Častú motiváciu, povzbudenie a poskytnutie spätnej väzby.
 - Systematický individuálny prístup, aby žiak postupne prebral učivo.
 - Rozdelenie pokynov na menšie časti a podľa potreby každú z nich žiakovi zvlášť opakovať.
 - Pri písomnom overovaní vedomostí voliť skôr práce menšieho rozsahu, testové formy, stručné odpovede. Časovo limitované práce sú menej vhodné, hodnotiť po verbálnom doskúšaní žiaka.
 - Vo všetkých predmetoch tolerovať zníženú kvalitu písomného prejavu (do hodnotenia nezahrňovať chyby vznikajúce chybným odpisom, nedostatočnou úpravou, tolerovať zápis tlačnými písmenami...) uprednostniť kvalitu pred kvantitou.
 - Preferovať ústny prejav, nenaliehať na pohotovú odpoveď, nápomocný prístup.
 - Ponechať dostatok času na spracovanie a kontrolu písomných prác.
 - Pomôcť žiakovi s porozumením textu.
 - Tolerovať horšiu grafickú úpravu písomného prejavu.
 - Častejšie využívať názor.
 - Priebežne overovať správne pochopenie zadania.

- Pri odpovediach, kde je potrebné vedieť poučky naspamäť, voliť možnosť dopĺňovania textu poučky alebo formou testov s výberom možných odpovedí.
- Záujem žiaka o dané učivo vyvolávať tiež používaním rôznych vizuálnych pomôcok, farieb (fixky, kriedy,...), do výučby začleňovať názorné a praktické ukážky.
- U žiakov s ťažšou formou VPU tolerovať kopírovanie poznámok spolužiaka, zvukový záznam výkladu a pod.

PORUCHA AKTIVITY A POZORNOSTI

- HODNOTENIE: formatívne a sumatívne v pomere 4:1.
 - Ak bol žiak z požadovaných kompetencií hodnotený známku nedostatočná, môže byť preskúšaný znova v prípade, ak bol jeho slabý výsledok zapríčinený jeho aktuálnym zdravotným alebo psychickým stavom, o ktorom bol učiteľ vopred informovaný.
 - Uprednostniť formu skúšania, pri ktorej žiak dosahuje optimálny výkon, overiť si tak pre žiaka vhodnejším spôsobom úroveň jeho nadobudnutých vedomostí. Zároveň prihliadať na oslabenia v konkrétnych oblastiach. Je potrebné dopriať žiakovi vždy dostatok času na premyslenie odpovede.
- PEDAGOGICKÁ INTERVENCIA:
 - Zostaviť jasný rozvrh činností a napísať pre každého zrozumiteľne krátke pravidlo správania sa v škole alebo mimo nej.
 - Každú mimoškolskú aktivitu je dobré vopred oznámiť a prediskutovať so žiakmi (hyperaktívny žiak sa musí na to pripraviť a zamerať). Každú zmenu oznámiť pokojne.
 - Používať priame, krátke a výstižné vety (aj príkazy a inštrukcie musia byť jasné a jednoduché). Dôležité pokyny posilniť pomocou vizuálneho alebo telesného kontaktu.
 - Pri rušivom a neprimeranom správaní žiaka by mal učiteľ zostať pokojný a nezvyšovať hlas. Lepšie je počkať, až sa žiak upokojí, a potom problém predebatovať. Pri nevhodnom reagovaní navrhnúť alternatívy- poradiť mu, ako by mohol reagovať inak.
 - Nezapisovať žiakovi poznámky typu.....žiak vyrušoval na hodine, zabudol si pomôcky, zabával sa, vrtel sa. všetky dané ukazovatele vyplývajú z jeho diagnózy.
 - Pri silnom nepokoji na vyučovaní je možné zaradiť uvoľňovacie sekvencie pomocou hier zameraných na telo.
 - Nie sú vhodné bleskovky a päťminútovky.
 - Organizovať prácu žiakov v menších skupinách.
 - Dôležité úlohy nenechávať na posledné vyučovacie hodiny. Dôležitý výklad učiva podať v prvých 20 minútach.
 - Nechať radšej žiaka urobiť jednu časť práce správne, než celú s chybami. Zadávať kratšie úlohy postupne, radšej než jednu dlhú.
 - Odmeňovať aj pohotovosť a snahu, nie len výsledok.
 - Cez prestávky je vhodné umožniť pohybové aktivity (napr. na chodbe).
 - Venovať pozornosť vzťahom medzi žiakmi – chrániť žiaka, aby sa nestalo triednym šašom, „blbcom“ alebo obetným baránkom.
 - Buďte pozorní pri žiackych prácach – pamätajte na oslovovanie, ľahký dotyk, prikývnutie, úsmev.
 - Žiak sa musí učiť tak, aby sa súčasne niečomu priučili aj ostatní, má čítať nahlas (ak mu to nespôsobuje stres), má sám zreprodukovať učebnú látku spolužiakom.
 - Učiť žiakov dávať pozor na neverbálne podnety, aby lepšie udržali pozornosť, poskytovať im často spätnú väzbu o ich správaní – aj pozitívnu.
 - Keď žiak poruší pravidlo, nereagovať s posmechom alebo rozčúlene. Spýtať sa žiaka, aké pravidlo bolo porušené, ak je treba, formulovať ho ešte raz. Potom zvoliť vhodnú metódu, ktorá by mala byť účinná a okamžitá. Dlho už potom o ňom nehovoriť.

- Ako trest nesmie byť nič, čo „zablokuje“ životne dôležité potreby žiaka - napr. pohyb cez prestávky je dôležitý, dodatočné úlohy, ktoré vyžadujú pozornosť.
- Ako vhodný je systém bodov, jeho pravidelné vyhodnocovanie a jasné odôvodnenie.

C. Logopedické odporúčania

- HODNOTENIE: formatívne a sumatívne v pomere 4:1.
 - Ak bol žiak z požadovaných kompetencií hodnotený známku nedostatočná, môže byť preskúšaný znova v prípade, ak bol jeho slabý výsledok zapríčinený jeho aktuálnym zdravotným alebo psychickým stavom, o ktorom bol učiteľ vopred informovaný.
 - Uprednostniť formu skúšania, pri ktorej žiak dosahuje optimálny výkon, overiť si tak pre žiaka vhodnejším spôsobom úroveň jeho nadobudnutých vedomostí. Zároveň prihliadať na oslabenia v konkrétnych oblastiach. Je potrebné dopriať žiakovi vždy dostatok času na premyslenie odpovede.
- PEDAGOGICKÁ INTERVENCIA:
 - Rozvíjať aj neverbálne zručnosti (orientácia, pamäť, jemná motorika, grafomotorika, sluchové a zrkové funkcie).
 - Dávať pozor na preťaženie, psychickú únavu žiaka, poskytovať pravidelné prestávky na oddych, relax mimo lavice/triedy.
 - Ideálny je menší detský kolektív.
 - Zadávať stručné slovné pokyny v poradí, v akom majú byť vykonané, viackrát zopakovať inštrukciu.
 - Ponechať dostatok času na porozumenie.
 - Preformulovať, parafrázovať inštrukcie, používať jasné, priame požiadavky.
 - Používať aktívne slovné väzby namiesto pasívnych ako aj kratšie, jednoduché vety.
 - Overovať porozumenie zadania úloh priebežne počas žiakovej práce.
 - Podporovať žiaka v tom, aby požiadal o vysvetlenie keď nerozumie.
 - Spomaliť tempo reči - žiaci s oslabením vo verbálno – akustickej pamäti potrebujú viac času na súčasné spracovanie fonologického a sémantického aspektu slov v prúde reči.
 - Akceptovať pretrvávajúce narušenie komunikačnej schopnosti žiaka ako v jeho rečovom prejave, tak aj v čítaní, kde pretrvávajú fonologická porucha, substitúcie, asimilácie hlások a artikulačná neobratnosť, kde žiak prispôsobuje výslovnosť pre neho ľahšie vysloviteľnej hláske – z toho môžu vyplývať chyby v čítaní i v písaní.
 - Akceptovať nedostatky vo verbálnom vyjadrovaní žiaka – hľadať iné náhrady – výber viacerých možností odpovedí, v čo najväčšej miere podporovať verbálne vyjadrovanie žiaka vizualizáciou učiva prostredníctvom obrázkového materiálu, použitím pojmových máp, nápojedných tabuliek s daným precvičovaným gramatickým javom.
 - Pomôcť s formuláciami (poskytnúť sémantické ako aj fonetické nápojedy).
 - Slovné odpovede brať citlivo, poskytnúť dostatok času, príp. ponúknuť slová, ktoré môže žiak použiť. Netrvať na presnom znení odpovede. Pri dysgramatizme poskytnúť správny tvar slova, používať pomocné otázky či osnovu.
 - Nehodnotiť vonkajšiu stránku prejavu, zamerať sa na obsah.
 - Rozvíjať slovnú zásobu, tvorbu viet, naratívne schopnosti, konverzačné schopnosti, fonematickú diferenciaciu, akusticko-verbálnu pamäť.
 - Slovné odpovede brať citlivo, poskytnúť dostatok času, príp. ponúknuť slová, ktoré môže žiak použiť. Netrvať na presnom znení odpovede. Ak si žiak nevie vybaviť správne slovo, napovedať mu opisanim významu slova, príp. prvou hláskou či slabikou.
 - V písanom prejave nehodnotiť zámeny hlások, nesprávne gramatické tvary slov, nesprávne časovanie a skloňovanie.

- Efektívne pre žiakov s dysfáziou sú online cvičenia, práca na počítači, edukačné webové portály.
- Pri písomnom skúšaní preferovať test – doplnenie, výber správnej odpovede, maximálne jedno či dvojslovnú odpoveď, nevyžadovať od žiaka celé vety. Vynechať alebo aspoň redukovat' časovo limitované skúšky (päťminútovky).
- Využívať pojmové mapy alebo grafy.
- Cudzí jazyk hodnotiť slovne, zamerať sa na frázy a konverzačné zručnosti, neľpieť na gramatických pravidlách, akceptovať foneticky správne napísané slová, využívať vizuálnu podporu pri výučbe.
- Citlivo pristupovať ku klasifikácii a k pedagogickému hodnoteniu.

Prílohy:

1. Záznam z konzultačného stretnutia č.1 - Odporúčania pre prácu so žiakom v riziku
2. Záznam z konzultačného stretnutia č.2 - Odporúčania pre prácu so žiakom v komplexnej podpore
3. Plán pedagogickej podpory - Portfólio inkluzívnej podpory

Skratky:

ADHD – porucha pozornosti spojená s hyperaktivitou

CPP – Centrum poradenstva a prevencie

IKT - informačno komunikačné technológie

SZP – sociálne znevýhodnené prostredie

ŠkVP – školský vzdelávací program

ŠPT – školský podporný tím

ŠVVP – špeciálne výchovno–vzdelávacie potreby

VPU – vývinové poruchy učenia